

Književne novosti

Zupančičevih pesmi II. zvezek izide za Božič v založbi A. Schwentnerja, na kar čitatelje našega lista že zdaj opozarjamo. Te pesmi bodo krasen božični in novoletni dar!

Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku, zbral dr. Franc Kos, c. kr. profesor. Prva knjiga (l. 501—800). V Ljubljani, 1903. Založila in izdala »Leonova družba« v Ljubljani. Tiskala »Katoliška tiskarna«. Cena? Ocenjo tega na široki podlagi zasnovanega dela smo morali zaradi pomanjkanja prostora odložiti za prihodnje leto.

Koledar družbe sv. Cirila in Metoda za prestopno leto 1904. Izdalo in založilo vodstvo. Cena 1 K 20 h. Vodstvo naše prepotrebne šolske družbe je izdalo za leto 1904. v priročni obliki koledar, ki nadomešča obenem dosedaj običajni »Vestnik«. Poleg vsebine, ki jo nahajamo v vsakem koledarju, obsega tisti tudi več zanimivih leposlovnih pies v vezani in nevezani besedi, ki vsekakor povzdigujejo vrednost koledarja. Namen, ki ga ima koledar, je umljiv. Družba potrebuje — denarja! Že to dejstvo samo po sebi mora biti odločilno za vsakega pravega rodoljuba, da poseže po koledarju ter žrtvuje mali znesek v prid domovine.

Ljubljansko barje in njega osuševanje, spisal Ivan Sbrizaj, deželni nadinženir, Ljubljana, 1903. Cena 60 h. Ljubljansko barje — kdo ni še nikoli z veseljem zrl po tej veliki, lepi ravnini? A vsa ta prostrana ravan je zdaj večinoma neplodna ter reprezentuje zakopan zaklad, ki ga treba šele dvigniti. Kako bi se dala nerodovitna, močvirnata tla izpremeniti v bogata polja in plodonosne travnike, nam opisuje deželni nadinženir Sbrizaj v gori navedeni knjižici. Razprava je enako zanimiva za barjane in za prebivalce mesta Ljubljane, kajti tudi Ljubljana bi imela ne majhen dobiček, ako bi se zvršil projekt, o katerem govori gospod pisatelj. Kdorkoli se briga za velevažno vprašanje osuševanja Ljubljanskega barja, rad poseže po tej knjižici, ki vso zadevo natanko pojasnjuje. Jako umestno je bilo, da je primerno število knjižic razdelil brezplačno deželni odbor med prizadete barjane.

—a—

I. S. Machar: Magdalena. — S pesnikovim dovoljenjem prevel Ant. Dermota. — Cena 2 K. — Ljubljana 1903. — Na naslovni strani knjige čitam, da je to I. zvezek neke »Ljudske knjižnice«, ki so jo začeli izdajati založniki »Naših zapiskov« (Jos. Breskvar in tov.), ne berem pa nikjer, da je naša knjiga ponatisk iz tržaške »Slovenke« (VI. letnik 1902), kar bi se bilo že zavoljo bibliografa lahko omenilo. Misel, da se izda to znamenito delo plodovitega češkega realista tudi v posebni izdaji, moram pohvaliti, saj je šele zdaj prav omogočeno, da tudi širši krogi spoznajo in uživajo ta zreli plod moderne češke muze. Izjemoma treba tudi priznati prevajalcu, da je bil srečen pri izbiranju avtorja in med njegovimi deli, ker nam je preli v slovensko obliko češki umotvor, ki bo gotovo zanimal tudi naše občinstvo. Poleg tega se komaj v kakem drugem delu tako izrazno in poleg tega vsestransko izraža pesnikova posebnost umetniškega stvarjanja kakor v njegovi Magdaleni, kajti ne samo, da nam je pokazal svoje razmerje do češke družbe, katere seveda ne sodi milo, da je

našel marsikatero priložnost, kjer se nam kaže kot umetnik in človek, ampak v pričujočem proizvodu obdeluje tudi snov, ki mora zanimati vsakega izobraženca; nam Slovencem pa se mora prikupiti to delo zlasti zavoljo tega, ker nam riše z mojstrsko roko razmere češke družbe, ki niso nepodobne našim domačim. Predmet našemu romanu v verzih je trdi boj, ki ga bije Magdalena modernega časa, t. j. po nesrečnih rodbinskih razmerah in morda nekoliko po svojevoljnih kapricah usode v močvirje prostitucije zašla Luci za svojo rehabilitacijo v »pošteni« družbi. Ta neravni boj, ki ima svojo nestalno duševno in surovo zunanjo stran, nam riše pesnik s pretresljivo vernostjo in nedosežno plastiko. Kakor hitro smo se sprijaznili z njegovo včasih mrzlo, rezko tehniko predavanja, ki zametuje vsa rafinirana, slepeča sredstva, zanašajoč se edino le na neodoljivo poezijo življenja in svojo umetniško osebnost, kakor hitro smo premagali — da naravnost priznam — nekatere umetniške predsodke iz zašolskih let, sledili bomo z vso dušo tem bogatim slikam notranjega in zunanjega življenja glavne junakinje, ki so enako polne trpke tragike. Vse naokolo glavnega lika pa šumi in bobni navadno življenje ljudi, ki živijo, da živijo; včasih se ti zazdi kakor da bi imelo vse njih življenje namen, da zagrene drug drugemu slednji hip, da pogazijo v blato, kar ni njim enako, ki priznavajo le dobro zakrinkano nečednost vsakojake vrste, kateri pravijo — družabna morala. S to družbo se bori slabo bitje — uboga Luci —, ki jo je slučajno eden izmed teh poštenjakov v hipu nočne, skrite in globoko v srcu zakopane plemenitosti potegnil iz blata, da bi jo ob belem dnevu stokrat zatajil — njo in svoje plemenito nagnjenje. Zlasti prekrasne so slike iz malomestnega življenja, ki se kaže v tem gadnejši podlosti, ker nima toliko skrivališč kakor velikomestno. Da naposled proti vsem tem podleže slabotno bitje ženske, ki nima sreče, da bi našlo kje trajno in trdno oporo, to je gotovo dovolj naravno. Seveda ni moja naloga, da bi podrobno analizoval to globoko delo; moj namen je bil, opozoriti slovensko čitateljstvo na jedro Macharjevega dela in izpregovoriti dve besedi o prevodu kot takem. Gosp. Dermota je s preudarkom izbral prav to češko delo; da je imel srečno roko, to sem že omenil. On tudi temeljito pozna češčino, iz katere je prevajal. Tudi kot prevajalec se ni poskusil pri tem delu prvič, zato smemo pričakovati, da je s tem svojim prevodom tem bolj uspel. Ne trdil bi seveda tako gotovo, da ima g. Dermota za prevajalca poetičnih del tako potrebno občutnost za jezikovno blaglasnost. Res, prevod je veren, je s prav malimi izjemami — primerjal sem namreč prevod vseskozi z originalom! — točen, ali vendar sem tuintam prav hudo pogrešal tistega lapidarnega Macharjevega sloga, brez katerega si Macharja niti misliti ni mogoče. Besede, ki spadajo skupaj, so čisto preveč raztrgane in včasih otežujejo celo razumljivost prevoda. Tudi se ne sliši zelo harmonično, če se postavi baš ena in čisto enozložna beseda v nov verz, kjer stoji tudi ločilo. Seveda ni lahko sloveniti Macharja, to vem iz lastne izkušnje, ali tisto nervozno skakanje iz sedanjika v pretekli čas in obratno občutljivega bralca dovolj moti. Tudi sem opazil, da si je g. Dermota včasih olajšal delo s tem, da je vzel kar češko besedo, katere pa Slovenec ne bo kar tako razumel; primerov ne bom navajal, dasi sem si jih nekoliko zabeležil. Kljub temu hibam prevod prav toplo priporočam, saj moram priznati, da bi bil v zadregi, ako bi moral navesti kaj dosti enako uspelih, zlasti ako gre za prevode iz slovanskih slovstev.

Dr. Iv. Merhar.